

Cazul Brăguță a produs un scurtcircuit în sistemul juridic din Moldova. Interviu IPN

Andrei Brăguță, un tânăr de 32 de ani cu probleme de sănătate mintală, a murit aflându-se în custodia poliției, în august 2017, unde a ajuns după un incident în trafic. Subiectul a fost intens mediatizat după imaginile care au scandalizat opinia publică, în care Andrei Brăguță este lovit fără milă de colegii de celulă, iar gardienii din izolator par să nu facă nimic pentru a-i opri. Cum evoluează dosarul și ce schimbări de sistem s-au produs după acest caz, am discutat cu avocatul familiei, Vadim Vieru, de la Asociația Promo-LEX.

– La ce etapă se află dosarul sau, mai exact, dosarele pornite pe acest caz?

– La 26 februarie 2018 s-au făcut șase luni de la decesul lui Andrei Brăguță. În această perioadă, Asociația Promo-LEX și avocații care reprezintă rudele lui Andrei în cadrul procedurilor civile și penale la nivel național au realizat acțiuni de litigare și advocacy la nivel național și internațional pentru a scoate în evidență problemele sistemice care au fost identificate drept urmare a decesului lui Andrei în custodia statului. La moment în procedura instanțelor competente sunt patru cauze penale – două transmise în instanța de judecată și încă două la etapa de urmărire penală. Prima cauză vizează investigarea acțiunilor și inacțiunilor care au dus la maltratarea lui Andrei Brăguță în ziua de 15 și 16 august 2017, în incinta IDP Chișinău. Această cauză deja este în instanța de judecată și aici am avut deja 14 ședințe de judecată, în care am finalizat cercetarea probelor acuzării. Cea de-a doua cauză transmisă în judecată vizează

investigarea inacțiunilor colaboratorilor de poliție sub aspectul detenției lui Andrei Brăguță în condiții degradante și inumane în incinta IDP Chișinău, în luna august 2017. Aici am avut șapte ședințe de judecată, din care doar două productive. Suntem la o etapă incipientă. În cea de-a treia cauză este investigată calitatea asistenței medicale acordate lui Andrei Brăguță. Aici a fost numită o expertiză medico-legală complexă, care a fost deja efectuată. Urmărirea penală urmează să fie finalizată în scurt timp și dosarul să fie transmis în instanța de judecată. În cea de-a patra cauză, sunt investigate acțiunile de abuz de serviciu.

La nivel internațional, Asociația Promo-LEX a comunicat problemele sistemice identificate în cazul Brăguță Comitetului ONU împotriva Torturii, la 9 octombrie 2017. În raport au fost incluse 40 de recomandări de soluționare a problemelor sistemice identificate în cazul lui Andrei Brăguță și alte cazuri similare. Aceleași probleme au fost comunicate și reprezentanților Oficiului local al Înalțului Comisar pentru Drepturile Omului, Consiliului Europei, Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT) și altor organizații internaționale. Ca rezultat, Guvernului i s-a cerut să întreprindă acțiuni concrete pe anumite domenii. Aceasta este pentru noi, probabil, cel mai bun rezultat obținut în acest dosar. Acestea sunt punctele puternice. Cu toate acestea, sunt anumite deficiențe, care în opinia noastră creează impresia de superficialitate în activitatea unor subiecți responsabili.

– La ce fel de deficiențe vă referiți?

– La polițiștii care au transmis intenționat imagini video editate către unele surse mass-media. A fost o scurgere la nivel de poliție către un portal de știri. Prin difuzarea colajelor video editate, s-au comis acțiuni care depășesc cu mult cadrul de drepturi individuale ale victimei. Prin acele imagini indirect s-a instigat la ură față de persoanele cu dizabilități mintale, persoane care consumă droguri etc. Acest lucru nu a fost investigat, chiar dacă au fost anunțate

anchete de serviciu. Dacă și a existat vreo anchetă de serviciu, nu a fost făcută publică. Pe segment guvernamental, a fost creat un grup de lucru la nivel de Ministerul Justiției, dar se pare că fără implicarea societății civile.

Chiar dacă în sesiunile Comitetului ONU împotriva torturii problemele sistemice din cazul lui Andrei Brăguță au fost recunoscute ca atare de către reprezentanții delegației guvernamentale, acțiuni urgente de soluționare a problemelor nu au fost inițiate.

– Judecătorul care a dispus arestul lui Andrei Brăguță și procurorul de caz au fost demiși. E o finalitate la care v-ați așteptat, nu?

– Da, Consiliul Superior al Magistraturii și Procuratura deja s-au expus asupra procedurilor disciplinare legate de acțiunile și inacțiunile procurorului și judecătorului în raport cu Andrei Brăguță. Aceștia au fost demiși, însă aceste hotărâri au fost contestate de aceștia în instanța de judecată. Urmărim cu atenția finalitatea acestor proceduri disciplinare. Tatăl lui Andrei a adresat și o plângere Comisiei de Etică și Disciplină din cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova în legătură cu calitatea asistenței juridice. Din câte cunosc, Comisia încă nu s-a expus asupra plângerii tatălui lui Andrei Brăguță.

Au fost pornite proceduri disciplinare și în privința unor colaboratori ai Departamentului Instituțiilor Penitenciare și Inspectoratului General de Poliție. De asemenea, Asociația Promo-LEX a pregătit o plângere pe care o va adresa Consiliului pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității în legătură cu acțiunile discriminatorii comise de reprezentanții instituțiilor de drept în raport cu cetățeanul Andrei Brăguță. Consiliul va urma să se expună dacă în acțiunile unor funcționari care au gestionat cazul, există sau nu fapte de discriminare.

– Cazul Brăguță credeți că a ajuns să fie atât de mediatizat pentru că, până la urmă, a murit un om aflat în custodia autorităților sau din cauza acelor imagini video care surprind momentul în care este bătut?

– Acest caz a arătat foarte clar cum tot sistemul de drept care a interacționat cu un cetățean a făcut scurtcircuit. În acest caz au fost mai multe etape la care, dacă se intervenea și fiecare persoană își făcea lucrul așa cum trebuie, Andrei Brăguță ar fi fost acum în viață. Poate chiar își putea continua activitatea în calitate de inginer. Spre exemplu, dacă procurorul nu ar fi cerut să fie arestat, dar ar fi solicitat internarea sa într-o instituție medicală psihiatrică sau dacă judecătorul ar fi respins demersul procurorului, pentru că evident era ilegal, sau dacă alți actori își făceau treaba așa cum trebuie, dacă ar fi fost plasat în izolator într-o celulă de unul singur, nu ar fi fost maltratat de alți deținuți etc., nu s-ar fi ajuns la un caz de deces în custodia statului. De la început până la sfârșit a fost un scurtcircuit. Nimeni nu și-a făcut munca cum trebuie, pentru că toți funcționarii cu care acesta a interacționat au acționat stereotipizat și neprofesionist.

– Până la cazul Brăguță nu se cunoștea că persoanele cu probleme de sănătate mintală sunt vulnerabile în sistemul penitenciar? Putem spune că acum s-au schimbat abordările?

– Anterior astfel de cazuri erau tratate superficial și decesul lui Andrei Brăguță probează acest lucru. Acum lucrurile s-au schimbat, dar nu în măsura în care noi ne dorim. Este important ca procurorii, judecătorii, polițiștii, avocații să fie instruiți și să cunoască cum să gestioneze corect cazuri similare, astfel ca nimeni să nu mai sufere așa cum suferă familia lui Andrei Brăguță.

– Ce modificări considerați că trebuie făcute în regim prioritar la nivel de politici și acțiuni?

– Este necesar să fie elaborate protocoale, astfel ca polițiștii, procurorii să cunoască cum trebuie să se comporte și ce acțiuni legale să întreprindă în raport cu persoanele suspectate de boli mintale etc. La fel, vom insista în continuare să nu mai existe două sisteme medicale paralele: unul general, gestionat de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, și altul în sistemul penitenciar, gestionat de Ministerul Justiției, în care standardele de calitate sunt foarte diferite. Serviciile medicale din cadrul instituțiilor penitenciare sau izolatoarelor de detenție provizorie ar trebui să se regăsească sub egida Ministerului Sănătății, Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

Nu în ultimul rând, practica aplicării ilegale și abuzive a arestului trebuie stopată.

Sursă: ipn.md

6 luni de la decesul lui Andrei Brăguță în custodia statului

Evoluția cazului

Dosar 1:

24 octombrie 2017

*Procuratura Generală:
3 inspectori și 4 deținuți vor
compărea pe banca acuzaților,
privind maltratarea și decesul lui
Andrei Brăguță;

*Pedeapsa cu închisoare de la 8
la 15 ani - dacă inspectorii vor fi
găsiți vinovați;

*Cauza penală a fost transmisă
judecătoriei Chișinău.

16 ședințe de judecată până
în prezent

Cauze penale

Dosar 2:

9 ianuarie 2018

Procuratura Generală:
*13 inspectori vor compărea
pe banca acuzaților, fiind
învinuiți de tratament inuman
și degradant;

*Închisoare de la 3 la 8 ani,
sau amendă - dacă vor fi
găsiți vinovați;

*Cauza penală a fost
transmisă judecătoriei
Chișinău.

2 din 7 ședințe de judecată
programate au avut loc.

Dosar 3:

Calitatea asistenței
medicale acordate

*Cauza se află la etapa
de urmărire penală!

Dosar 4:

Abuz de serviciu

*Cauza se află la etapa
de urmărire penală!

Proceduri disciplinare

1. Un procuror și un judecător au fost demisi
2. Cinci colaboratori din Departamentul Instituțiilor Penitenciare au fost suspendați din funcție
3. MAI și IGP au inițiat o anchetă internă
4. Tatăl lui Andrei Brăguță a reclamat acțiunile avocaților care l-au asistat pe tânăr până la decesul acestuia
5. Ministerul Justiției a anunțat crearea unui grup de lucru interinstituțional

Acțiuni la nivel internațional

1. Promo-LEX a comunicat problemele sistematice identificate în cazul Brăguță Comitetului ONU împotriva Torturii

2. Equal Rights Trust din Marea Britanie, partener Promo-LEX, va informa și raportorii speciali ONU cu privire la problemele constatate în cazul Brăguță

3. Promo-LEX a informat Comitetul European pentru Prevenirea Torturii despre problemele sistematice care au dus la decesul lui Brăguță

4. Amnesty International face referire la cazul Brăguță într-un raport

5. Comisarul Consiliului Europei pentru Drepturile Omului, Nils Muiznieks, a venit cu o declarație în acest sens

6. Oficiul Local al Înaltului Comisar ONU monitorizează atent evoluția cazului

7. Cel puțin 7 misiuni diplomatice cu sediul în RM supraveghează evoluția cazului Brăguță

Pentru mai multe detalii,
accesați:
www.promolex.md

Infograficul nu conține toate informațiile despre evoluția și ulterioarele acțiuni planificate de Asociația Promo-LEX privind cazul Brăguță